

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 27 januari 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 i riksdagsordningen ett av lagutskotten åliggande granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning ha båda kamrarna till lagutskott hänvisat militieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från militieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diaries, vilka år 1937 förts i nämnda expedition och under militieombudsmannens inspektionsresor, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte ha på särskild begäran handlingarna rörande vissa av militieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet tillhanda.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen meddelar militieombudsmannen Sture Centerwall till en början, att han från och med den 25 juni till och med den 23 juli samt från och med den 27 september till och med den 12 oktober 1937 begagnat sig av den militieombudsmannen enligt 23 § i instruktionen tillkommande rätt till semester. Under nämnda tider har militieombudsmansämbetet, jämlikt bestämmelse i nämnda paragraf, uppehållits av revisionssekreteraren Carl Gustaf Ingemar Hellquist.

Enligt vad i berättelsen härefter omförmäles har militieombudsmannen Centerwall under år 1937 företagit inspektionsresor till Uppsala, Kronobergs, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs och Norrbottens län samt i Stockholm inspekterat Göta livgarde, Svea artilleriregemente och ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg, varjämte han närvarit vid arméfälttjänstövningen i Östergötland och Småland under tiden den 17 till och med den 21 september. Tjänstförrättande militieombudsmannen Hellquist har företagit inspektionsresor till Värmlands och Västernorrlands län samt därjämte inspekterat garnisonssjukhuset i Stockholm.

Vid inspektionerna har militieombudsmannen biträts av byråchefen vid militieombudsmansexpeditionen samt i flertalet fall därjämte av en intendentofficer och en byggnadssakkunnig officer. Vid inspektionen av truppförband hava krigsrättsprotokollen, protokollen angående disciplinära bestraffningar, de militära straffregistren, anteckningsböckerna över meddelade tillrättavisningar, kassaförvaltningens räkenskapshandlingar samt handlingar rörande upphandling och redovisning av materiel av olika slag ävensom mar-

ketenterirörelsen granskats. Tillika har uppmärksamhet ägnats åt vården av kaserner och materiel, åt hygieniska förhållanden samt åt utspisningen. I samband med inspektionerna av truppförband hava även arrestlokalerna besökts.

Över de under året handlagda ärendena meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»På sätt militieombudsmannens ämbetsberättelse till 1937 års lagtima riksdag utvisar, kvarstodo vid början av år 1937 från år 1936 balanserade ärenden till ett antal av 21

Under år 1937 tillkommo ärenden till följande antal:

enligt allmänna diariet 502
enligt diariet över hemliga ärenden 5

Sammanlagda antalet ärenden, som förelegat under år 1937, utgör alltså 528

De ärenden, som tillkommit under år 1937, utgöras av:

ärenden, inkomna från myndighet 28
klagomål eller framställningar från enskilda 85
ärenden, uppkomna under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning 374
militieombudsmannens organisations- och förvaltningsärenden m. m. . . 20

Summa 507

Av de från år 1936 balanserade 21 ärendena hava 16 utgjorts av klagomål eller framställningar från enskilda samt 5 av ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning m. m.

Till behandling under år 1937 hava alltså förelegat 28 ärenden, som inkommit från myndighet, 101 klagomål eller framställningar från enskilda, 379 ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning m. m. samt 20 organisations- och förvaltningsärenden, tillhoppa 528 ärenden.

Av dessa ärenden hava

till annan myndighet hänvisats 4
utan åtgärd avskrivits 4
efter vederbörandes hörande eller eljest verkställd utredning avskrivits . . 213
på grund av att klagande erhållit gottgörelse eller rättelse eljest vunnits
blivit avskrivna 190
föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd 14
föranlett framställning till Konungen eller till departementschef 8
föranlett annan åtgärd 40
och äro vid 1937 års utgång
vilande i avbidan på yttrande eller påminnelser 49
på militieombudsmannens prövning beroende 6

Summa 528

Av hela antalet under år 1937 till behandling föreliggande ärenden (528) hava under året slutbehandlats 473 medan till följande år balanserats 55.

Av de anhängiggjorda åtalen (därmed jämförliga ärenden) voro samtliga 14 anhängiggjorda under år 1937.

Av dessa åtal	
hava under året slutligen avgjorts	13
äro vid årets slut på prövning beroende	1
	Summa 14»

Ämbetsberättelsen upptager vidare såsom bilagor:

redogörelse för anhängiggjorda åtal och därmed jämförliga åtgärder,

redogörelse för vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd,

redogörelse för vissa framställningar, som av militieombudsmannen gjorts hos Konungen samt hos statsrådet och chefen för försvarsdepartementet.

Beträffande åtalerna har liksom i militieombudsmannens föregående ämbetsberättelser en mera fullständig redogörelse ansetts böra lämnas endast för sådana, som under året prövats av första domstol, varemot annat åtal allenast i korthet omnämns.

I avdelningen »vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd» ha huvudsakligen medtagits sådana ärenden, vilka på grund av de däri föreliggande spörsmålen ansetts ha intresse utöver de enskilda fallen.

Under rubriken »Redogörelse för vissa framställningar till Konungen samt till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet» redogöres för de åtgärder, som under år 1937 vidtagits i anledning av fem tidigare av militieombudsmannen till Konungen avlätna skrivelser. Vidare omförmälas av militieombudsmannen eller tjänstförrättande militieombudsmannen nedannämnda dagar under år 1937 avlätna framställningar, nämligen

den 16 mars till Konungen angående tjänstgöringen för värnpliktiga, som ådömts påföljd jämlikt 2 kap. 19 § allmänna strafflagen;

den 5 maj till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet om användandet av förkortningar i meddelanden avsedda för de värnpliktiga;

den 17 juni till Konungen angående behovet av enhetliga bestämmelser för de militära sjukhusen i fråga om liköppning;

den 22 juli till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet angående föreskrifterna beträffande gäldandet av ersättning till samvetsömma värnpliktiga för begagnandet av egen velociped under fullgörandet av civilt arbete i stället för värnpliktstjänstgöring;

den 16 augusti till Konungen angående behovet av ny marketenteribyggnad för Norrbottens regemente;

den 20 oktober till Konungen angående upphandling av torrt rågröd för flygförbandens räkning m. m.;

den 4 november till Konungen angående de militära etablissemangens kontrakt rörande leverans från enskilda kraftdistributörer av elektrisk energi; samt

den 8 november till Konungen angående frågan om vad som skall förstås med uttrycket »fackman» i värnpliktsförfattningarna.

Vid den granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har någon anledning till anmärkning icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 27 januari 1938.

På första lagutskottets vägnar:

THORWALD BERGQUIST.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Karl Emil Johanson, Wagnsson, Ewerlöf, Branting, Gärde, Englund, Emil Andersson* och *Verner Andersson*;

från andra kammaren: herrar *Bergquist* och *Lindqvist*, fru *Östlund* samt herrar *Olsson* i Mellerud, *Larsson* i Hede, *Olsson* i Rimforsa, *Landgren* och *Gustafsson* i Lekåsa.